

Paltamon kunta
paltamon.kunta@paltamo.fi
Salmelankuja 1
88300 PALTAMO

TAKIANKANKAAN TUULIVOIMAPUISTON OYK:N LUONNOS; PALTAMO

Paltamon kunnanhallitus pyytää terveydensuojeluviranomaisena toimivalta Kainuun ympäristöterveyspalveluilta lausuntoa Takiankankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavan luonnoksesta.

Kaava laaditaan 77 a §:n tarkoittamana oikeusvaikutteisena osayleiskaavana, jota voidaan käyttää yleiskaavan mukaisten tuulivoimaloiden rakennusluvan myöntämisen perusteena tuulivoimaloiden alueilla (tv-alue).

Osayleiskaavoituksessa hyödynnetään YVA-menettelyssä laadittuja selvityksiä ja arvioinnin tuloksia. Kaavassa määritellään mm. voimaloille sallittavat sijoituspaikat, enimmäismäärät ja -korkeudet. Kaavassa voidaan myös antaa määräyksiä haitallisten vaikutusten lieventämiseksi. Lisäksi osayleiskaavan tavoitteena on ottaa huomioon muut aluetta koskevat maankäyttötarpeet sekä suunnitteluprosessin aikana muodostuvat tavoitteet. Tarvittaessa vaikutusten arviointia täsmennetään kaavaprosessin edetessä ehdotusvaiheessa.

Hankkeen tavoitteena on selvittää mahdollisuutta rakentaa enintään 31 tuulivoimalaa, joiden kokonaiskorkeus on enintään 350 metriä ja yksikköteho on arviolta 5-10 MW, jolloin koko tuulivoimapuiston kokonaisteho noin 155-310 MW.

Takiankankaan ja Hukkalansalon tuulivoimapuistojen sähkönsiirtoa varten rakennetaan 110 kV tai 400 kV voimajohto Nuojuan tai Seitenoikean sähköasemille. Kaava-alueen sisäinen sähkönsiirto toteutetaan ensisijaisesti maakaapeleilla, jotka sijoitetaan huoltoteiden yhteyteen.

Osoite

Sotkamon kunta
Kainuun ympäristöterveyspalvelut
Tehdaskatu 11
87100 Kajaani

Puhelin

(08) 615 5811/
vaihde

Y-tunnus 0189766-5

E-mail

kirjaamo@sotkamo.fi
ymparistoterveys@sotkamo.fi
etunimi.sukunimi@sotkamo.fi

Internet

www.sotkamo.fi

Hankkeen vaikutuksia on lisäksi selvitetty maankäyttöön, asumisen olosuhteisiin, virkistyskäyttöön, metsästyksen, metsätalouteen, elinkeinoihin sekä yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa.

Kaava-alue

Takiankankaan suunnittelualue sijaitsee Paltamon kunnan luoteisosassa noin 19 kilometrin päässä Paltamon kirkonkylältä. Lännessä olevaan Vaalan keskusta on alueelta matkaa noin 22 kilometriä. Kaava-alueen pinta-ala on yhteensä noin 4678 hehtaaria. Kaava-aluetta ei ole osoitettu tuulivoimaloiden rakentamisen alueeksi voimassa olevassa Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa. Kainuun tuulivoimamaakuntakaava 2035 ehdotuksessa Takiankangas on osoitettu uudeksi tuulivoimaloiden alueeksi, jonka laskennalliseksi voimalamääräksi on selvitysten perusteella määritetty 23 voimalaa ja alueen pinta-alaksi 2395 ha, joka on aluevarauksena noin puolet pienempi kuin suunniteltu kaava-alue. Takiankankaan suunnittelualue sijoittuu Pohjois-Pohjanmaan maakunnan sekä Vaalan ja Puolangan kuntien rajalle.

Kaava-alueella ja sen lähiympäristössä on metsätalousaluetta, turvetuotanto-alueita ja peltoalueita. Alueen läheisyyteen sijoittuvat Osmankajärvi, Kivesjärvi ja Oulujärvi. Kaava-alueen lähinnä sijaitsevia kyliä ovat lännessä Jaalanka (8 km länteen), Oikarilankylä (10 km kaakkoon), Melalahti (12 km kaakkoon) sekä Vatajankylä (10 km etelään). Alle kahden kilometrin etäisyydelle sijoittuu 20 asuinrakennusta ja kahdeksan lomarakennusta. Alle 10 km etäisyydellä muilta osin asutus on maaseutuasutusta (323 asuinrakennusta ja 822 lomarakennusta). Suunnittelualueella ei sijaitse asuin- tai lomarakennuksia. Lähimmät asuin- ja lomarakennukset sijaitsevat kaava-alueen eteläpuolelle sijoittuvan Kivesjärven rantaan Petäjälahdelle. Lisäksi kaava-alueen itä- ja länsipuolelle sijoittuvien vesistöjen rannat ovat rakennettuja. Lähimmät asuinrakennukset sijoittuvat noin 600 metrin etäisyydelle Petäjälahden suuntaan ja noin 2,5 kilometrin etäisyydelle voimaloista kaava-alueen länsipuolelle Liminpurtoon. Lähimmät lomarakennukset sijoittuvat samoille etäisyyksille ja seuduille sekä lisäksi Osmankajärven rannoille 2,3 kilometriä kaava-alueesta itään.

Hankkeen mahdollisia terveysvaikutuksia on tarkasteltu melun ja välkkeen osalta liikenteeseen, äänimaisemaan ja valo-olosuhteisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin yhteydessä. Myös rakentamisen aikainen kiviaineksen louhinta alueella on huomioitu. Lisäksi arvioinnin tueksi on tehty asukaskysely, jonka tuloksia on hyödynnetty ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa.

Kaava-alue ei sijoitu luokitellulle pohjavesialueella. Lähimmät pohjavesialueet ovat 1 luokan pohjavesialue Lehtoharju, joka on vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue sekä Törmänmäenharjun pohjavesialue (2E luokka), joiden etäisyys suunnittelualueesta on noin 10 kilometriä.

Osoite

Sotkamon kunta
Kainuun ympäristöterveyspalvelut
Tehdaskatu 11
87100 Kajaani

Puhelin

(08) 615 5811/
vaihe

Y-tunnus 0189766-5

E-mail

kirjaamo@sotkamo.fi
ymparistoterveys@sotkamo.fi
etunimi.sukunimi@sotkamo.fi

Internet

www.sotkamo.fi

Suunnittelualan virkistyskäyttö painottuu metsästyksen, marjastuksen, sienestyksen ja muuhun luonnossa liikkumiseen. Suunnittelualan lähiympäristössä sijaitsee myös vesistöalueita, joita käytetään virkistyskalastukseen.

Kaavassa on myös osoitettu maa-ainestenottoalueita. Kiviaineksen määrää ei ole vielä arvioitu. Kaavaselostukseen ei ole selvitetty suunnittelualan voimassa olevia maa-ainestenottolupia.

Lähistöllä eri vaiheissa vireillä olevia muita tuulivoimahankkeita ovat Varsavaara (15 km itään), Hietavaara (17 km itään), Hukkalansalo (6 km itään), Koirakangas (7 km pohjoiseen), Ukonkangas (13 km pohjoiseen) ja Turkkiselkä välittömässä läheisyydessä luoteessa maakunta- ja kuntarajan takana. Samoin Vaalan kunnan puolella sijaitsee Haarasuonkangas 10 km luoteeseen ja tähän liittyy välittömästi Puolangan alueella suunnitteilla oleva Vaarinkangas.

Terveydensuojeluviranomaisena toimiva Kainuun ympäristöterveyspalvelut toteaa Takiankankaan tuulivoimahankkeen osayleiskaavan luonnoksesta seuraavaa:

Kaavoituksessa ja tuulivoima-alueita suunnitellessa tulee tarkastella huolellisesti ihmisten elinympäristöön sekä terveyteen ja viihtyvyyteen kohdistuvia vaikutuksia. Vaikutukset voidaan kokea paikallisesti merkittävinä ja asukkaiden huolta lisäävinä.

Kaavaselostukseen on koottu hankkeen vaikutuksia riittävästi ja esitetty tehdyt selvitykset asianmukaisesti. Terveydensuojeluviranomaisen näkökulmasta katsottuna tärkeät ihmisiin kohdistuvat kokonaisvaikutukset on myös tuotu esille. Hankkeen edetessä ja suunnitelmien tarkentuessa tulee ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia peilata jo tehtyihin arviointeihin ja sitä kautta edelleen pyrkiä vähentämään kyseisiä vaikutuksia. Arviointityön edetessä on suunnitelmassa voitava poistaa ne voimat, jotka vaikutustarkastelun perusteella eivät ole toivottavia. Tämä koskee myös lähellä kunta- ja maakuntarajoja olevia voimaloita.

Tuulivoimaloiden melu- ja välkevaikutukset tulee ottaa jatkosuunnittelussa edelleen huomioon, varsinkin mikäli tuulivoimaloiden koko (teho, korkeus ym.) tulee muuttumaan aiemmin selvitetystä. Mikäli tuulivoimalatyypin, tuulivoimaloiden teho ja korkeus sekä sijainnit muuttuvat osayleiskaavan valmisteluvaiheen mallinnuksessa käytetyistä, tulee mallinnukset tehdä uudelleen. Myös välkemallinnus on yhteisvaikutusten arvioimiseksi muiden hankkeiden kanssa tehtävä kaavaehdotukseen, kaavaluonnoksessa sitä ei ollut.

Osoite

Sotkamon kunta
Kainuun ympäristöterveyspalvelut
Tehdaskatu 11
87100 Kajaani

Puhelin

(08) 615 5811/
vaihe
Y-tunnus 0189766-5

E-mail

kirjaamo@sotkamo.fi
ymparistoterveys@sotkamo.fi
etunimi.sukunimi@sotkamo.fi

Internet

www.sotkamo.fi

Tuulivoimaloihin liittyvät vaikutukset koetaan asukkaiden toimesta aina merkittäviksi, vaikka haitallisia vaikutuksia pyritään hallitsemaan ja lieventämään. Yleisesti ottaen vaikutuksia arvioitaessa on huomioitava, että terveysvaikutuksia voi syntyä, vaikka mittaustulokset ja mallinnukset osoittavat ohje- tai raja-arvojen vähäisen alittumisen. Vaikutukset koetaan merkittävinä varsinkin, mikäli asutus jää usean tuulivoimapuiston väliin. Tämän vuoksi yhteisvaikutukset muiden tuulivoimahankkeiden kanssa on tarkasteltava huolellisesti. Melumallinnuksessa tuli esille useampi kohde, jossa ohjearvo alittui vain hieman.

Vaikutusten arvioinnissa on otettava paikalliset olosuhteet huomioon (maaston muodot, vesistöjen läheisyydet, vallitsevat tuulensuunnat), jotka vaikuttavat mahdollisten haittojen leviämiseen.

Terveydensuojeluviranomaisen mielestä haitallisten vaikutusten lieventämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota ja siten suunnitella voimalapaikat huolellisesti. Koska tuulivoimaloiden melun leviämisen estäminen laitoksen sijoittamisen jälkeen on käytännössä mahdotonta muutoin kuin toimintaa rajoittamalla, tulee niiden suunnittelussa ja sijoittamisessa kiinnittää erityistä huomiota niiden sijoittamiseen riittävän etäälle asutuksesta, joka on vaikuttavin hallintakeino.

Kaavamääräyksiin tulee lisätä tuulivoimalan purkamiseen liittyvä purkamisluvan tarve.

Maa-ainesten ottaminen ja -määrät tulee tarkentaa kaavaehdotukseen. Myöskään yhteisvaikutuksia ei ole arvioitu, mikäli samoja hankealueiden ulkopuolisia maa-ainesten ottopaikkoja käytetään useammassa hankkeessa.

Ajantasainen yhteisvaikutusten arviointi eri hankkeiden kesken tarkemmassa suunnittelussa on tärkeää maakuntien sekä kuntien rajalla, sillä vaikutusten arviointi on otettava huomioon kaavaratkaisua muodostettaessa.

Muutoin ei terveydensuojeluviranomaisella ole huomautettavaa Takiiankaan tuulivoimaosayleiskaavan luonnokseen.

Kainuun ympäristöterveyspalvelut
Terveysvalvonta

Päivi Nykänen
ympäristöterveysjohtaja

Päivi Parikka
terveystarkastaja

Osoite

Sotkamon kunta
Kainuun ympäristöterveyspalvelut
Tehdaskatu 11
87100 Kajaani

Puhelin

(08) 615 5811/
vaihe

Y-tunnus 0189766-5

E-mail

kirjaamo@sotkamo.fi
ymparistoterveys@sotkamo.fi
etunimi.sukunimi@sotkamo.fi

Internet

www.sotkamo.fi